

**MIROSLAV RIEDL,
pedagog, vědec
a můj vzor
(vzpomínáme nedožitých
90. narozenin univerzitního
pedagoga)**

Když jsem v polovině září v roce 1964 nastoupil jako vysokoškolský student do 1. ročníku Pedagogické fakulty UJEP v Brně, neznal jsem téměř nikoho, kamarády, ani své vyučující profesory. Ale záhy se vše změnilo. Brzy, hned na začátku studijního roku, jsme se museli zúčastnit, v rámci výpomoci tehdejšímu zemědělství, tzv. studentských brigád. A tu jsem se, mimo posluchárny, seznámil s řadou svých budoucích kolegů, ale také s velmi vzácným člověkem, panem PhDr. Miroslavem Riedlem, CSc. Tehdy bylo panu doktorovi dvaadváct let.

Potkali jsme se na poli, při zemědělské pracovní činnosti, jelikož on nás, adepty učitelství, na této studentské aktivitě doprovázel. Mezi námi, rodáky ze Slovácka, to tak nějak hned zajiskřilo a tušili jsme, že budeme mít k sobě vzájemně blízko nejen přes ty naše krásné slovácké „pěsničky“, které jsme si spolu už v onom čase prozpěvovali, ale i pro náš společný zájem, jenž u mne později svým výkladem na seminářích vyvolal, tj. zájem o dějiny školství.

Již tenkrát při večerním posezení, písničkách i rozmluvách mi řekl: „Tondo, budete-li cokoli potřebovat či se o něčem poradit, zastavte se u mne na katedře...“ A já jsem tak rád činil nejen po dobu svého vysokoškolského studia, ale i při mých pozdějších pobytech v Brně. Poznal jsem tehdy milého a dobrosrdečného člověka, který měl rád lidové písně, mladé lidi, a který dovedl své studenty a jejich vrtochy chápat. Naše přátelství, které se tehdy zrodilo, nám vytrvalo po dlouhá léta. Velmi si mimo jiné kupř. cením a dodnes

uchovávám pohled, jenž mi zaslal v roce 1981 z Adelaide, hlavního města Jižní Austrálie, kde byl na návštěvě u příbuzných. Pan doktor Riedl, ač byl o 23 let starší než já, a ač by většinou mohl být mým otcem, byl mým starším kamarádem a rádcem. Vždy, když se mi nedařilo, mne dovedl povzbudit a dodat mně, i jiným studentům, patřičné sebevědomí. Já jsem si toho nesmírně vážil.

Na jeho seminárních cvičeních jsem vstřebával spoustu těch údajů o školách a výchově ve starém Řecku, Egyptě nebo Římě, seznamoval jsem se s výchovnými metodami, názory i dílem Platona, Aristotela, Quintiliana i výchovou v počátcích křesťanství, v období renesance, reformace i protireformace, ale hlavně se školstvím českobratrským a jeho hlavním představitelem J. A. Komenským.

A byl to právě dr. Riedl, který mne k tomuto vědnímu oboru nasměroval. Pod jeho vedením vznikala má diplomová práce i závěrečná práce postgraduálního studia a samozřejmě i studia doktorandského. Oba dva nás spojovala mnohdy stejná témata, oba dva jsme tak ve své

písemné činnosti inklinovali k vývoji školství v různých oblastech naší vlasti.

Pan PhDr. Miroslav Riedl, CSc., se po celou dobu své vysokoškolské působnosti zabýval dějinami pedagogiky jak světové, tak i české.

Převážnou část svého vědeckého bádání však zasvětil dějinám školství na Moravě a komeniologii. Zveřejnil celou řadu statí, článků i publikací věnovaných Komenskému, obzvláště pak školám v kraji J. A. Komenského, a to i o době, ve které učitel národů žil. Z jeho písemností se dovidáme mnohé o tehdejších školských i společensko-kulturních poměrech, ba i situacích, jež školství provázely po pobělohorských událostech. Svými výzkumy zvráždňoval pedagogický význam Komenského jak v domácím prostředí, tak v cizině. S velkým zaujetím, jak jsem již uvedl, se zabýval dějinami školství na Moravě. S opravdovou pílí a houževnatostí studoval v archivech latinské a německé texty. Svě výzkumy dovedl pak předávat svým studentům na seminářích anebo je předkládal formou písemnou, kupř. ve studijním spise Teze přednášek z dějin pedagogiky (ve spolupráci s prof. J. Kopáčem); ty byly velmi úspěšné a pro značný zájem studentů se dočkaly dalších vydání. Mimo údaje uváděné v „Tezích“, dovedl poutavě hovořit o prvních školách na území Velkomoravské říše a o školách nacházejících se na Moravě před rokem 1348. Zajímavé a poučné byly i jeho údaje vztahující se ke školství po zavedení povinné školní docházky. Zde ponejvíce poukazoval na osvětovou práci kantorů, sociální podmínky dětí, na námezdní práci školní mládeže apod.

Z jeho dalších prací se sluší uvést alespoň dvoudílnou monografii Zavádění povinné školní docházky na území současného Jihomoravského kraje, která byla publikována v letech 1982 a 1983. Riedlův dlouholetý spolupracovník, uni-

verzitní profesor PhDr. Josef Maňák, CSc., o ní řekl:

„V recenzních posudcích na tuto práci se pozitivně hodnotí náročnost zpracování dosud nepublikovaných archivních materiálů, autorův smysl pro syntézu jednotlivých dílčích jevů, jakož i přínos pro hlubší poznání a pochopení problematiky základního školství v minulosti. Autor si v monografii všímá celkové společenské i ekonomické situace v našich zemích, postavení učitele a jeho přípravy, školského dozoru i konkrétních problémů školské docházky. Riedlovo dílo, zabývající se dávno vyřešenými otázkami, je vysoce aktuální v tom smyslu, že na nevyvrátitelných faktech dokazuje, jak bojovným nacionalismem podporovaný germanizační tlak ztěžoval začátky českého obecného školství a systematicky potlačoval národní uvědomovací snahy českého národa.“

Pan doktor Miroslav Riedl byl skvělý člověk, který svou profesi vykonával s láskou, čestně a zodpovědně a pro ušlechtilý cíl, na jehož konci vždy stál mladý učitel připravený v duchu idejí J. A. Komenského rozvíjet dětskou duši a tříbit dětskou mysl. A za tyto krásné dary, které jste vštepoval všem svým studentům na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně Vám nyní u příležitosti nedožitých devadesátin děkujeme.

A. Mička

Něco málo z životopisu Miroslava Riedla:

Narodil se 2. září 1922 v Uherském Ostrohu. Vyučil se knihařem a dvanáct let pracoval v oboru. V době okupace byl totálně nasazen na nucené páce v Německu, odkud uprchl, skrýval se na Moravě, pak v Praze, kde se účastnil Květnového povstání. V letech 1950–1954 studoval na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy pedagogiku a psychologii. Jako středoškolský profesor působil na školách v Brandýse nad Labem, Praze

a Kroměříži. Od roku 1959 působil jako odborný asistent na Pedagogickém institutu ve Zlíně, odkud přešel v roce 1964 na Pedagogickou fakultu Univerzity J. E. Purkyně do Brna, kde působil na katedře pedagogiky až do svého odchodu do dů-

chodu v roce 1984. Roku 1967 získal titul PhDr., kandidátskou práci však mohl z důvodů perzekuce obhájit až v roce 1991. Zemřel v Brně dne 19. března 1999.

–AMA

Lenka Husáriková, Ochozený text (UJEP Ústí nad Labem)